

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΑΔΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΔΕΙΑΣ 2025

Ό,τι πρέπει να γνωρίζετε σε 30 ερωταπαντήσεις

Η ετήσια άδεια αναψυχής είναι το σημαντικότερο εργατικό δικαίωμα (μαζί με το Δώρο Πάσχα και το Δώρο Χριστουγέννων) αφού ο εργαζόμενος στον ιδιωτικό τομέα λαμβάνει μισθό αλλά και Επίδομα Αδείας για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς μάλιστα να παρέχει εργασία.

Το δικαίωμα αυτό είναι ό,τι πιο σημαντικό υπάρχει και ισχύει, ευτυχώς ακόμη, στα πλαίσια των εργασιακών σχέσεων του ιδιωτικού τομέα στη χώρα μας. Με τον μνημονιακό νόμο 4093/2012, εφαρμοστικό νόμο του β' Μνημονίου (ν. 4046/2012), που ισχύει ακόμη δυστυχώς και σήμερα(!), δεν χορηγείται Επίδομα Αδείας, όπως επίσης Δώρο Πάσχα και Δώρο Χριστουγέννων, στους δημοσίους υπαλλήλους και τους συνταξιούχους.

Η κατάργηση των τριών επιδομάτων για τους δημοσίους υπαλλήλους (13^{ος} και 14^{ος} μισθός) και για τους συνταξιούχους (13^η και 14^η σύνταξη) έχει κριθεί δυστυχώς συνταγματική με αποφάσεις των Ολομελειών και των τριών Ανωτάτων Δικαστηρίων της χώρας (Άρειος Πάγος, Συμβούλιο Επικρατείας, Ελεγκτικό Συνέδριο).

Πρόσφατα (19/6/2025) με την υπ' αριθ. 41/2025 απόφαση το Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος (Μισθοδικείο) απέρριψε, δυστυχώς με ένα εντελώς απαράδεκτο σκεπτικό, το αίτημα των εν ενεργεία δικαστών για την επαναχορήγηση σε μόνιμη βάση των τριών επιδομάτων που αποτελούν τον 13^ο και 14^ο μισθό (Δώρο Χριστουγέννων, Δώρο Πάσχα, Επίδομα Αδείας).

I. Ιστορική εξέλιξη τού θεσμού τής ετήσιας άδειας με αποδοχές

Ο θεσμός τής ετήσιας άδειας με αποδοχές των μισθωτών τού ιδιωτικού τομέα στη χώρα μας καθιερώθηκε με τον αν.ν. 539/1945 «Περί χορηγήσεως κατ'έτος εις τους μισθωτούς αδειών μετ'αποδοχών» (ΦΕΚ Α 229/6-9-1945). Αργότερα ο ιδρυτικός αυτός νόμος τροποποιήθηκε με τους ν. 3144/2003 (άρθρο 6) και 3102/2004 (άρθρο 1) και συμπληρώθηκε με τους ν. 3996/2011 (άρθρο 24) και 4611/2019 (άρθρο 53). Τέλος το θεσμικό πλαίσιο τροποποιήθηκε ουσιαστικά με τον

νόμο Χατζηδάκη (ν. 4808/2021, άρθρο 51). Το ισχύον σήμερα καθεστώς στη χώρα μας για την ετήσια άδεια αναψυχής καθώς και για το Επίδομα Αδείας ρυθμίζεται με τα άρθρα 210-216 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (Π.Δ. 80/2022), στον οποίο έχουν ενσωματωθεί όλες οι διατάξεις του Ελληνικού Ατομικού Εργατικού Δικαίου, αλλά και των τριών Μνημονίων για τις ατομικές εργασιακές σχέσεις (βλ. το βιβλίο μας «Το μέλλον των συντάξεων», Εκδόσεις «60+», 2023).

Από την πλευρά της και η διεθνής κοινότητα έγκαιρα ασχολήθηκε με το σημαντικό αυτό εργατικό δικαίωμα. Έτσι, με τη ΔΣΕ 52/1936 «Περί κανονικών κατ'έτος αδειών μετ'αποδοχών», που κυρώθηκε στη χώρα μας με τον ν. 2081/1952, ρυθμίστηκε το σπουδαίο αυτό θέμα. Με τη ΔΣΕ 132/1970 «Για τις ετήσιες άδειες με αποδοχές» συμπληρώθηκε η ΔΣΕ του 1936. Εξάλλου με τη ΔΣΕ 146/1976 με «Για τις ετήσιες άδειες με αποδοχές των ναυτικών» καθιερώθηκε η άδεια αναψυχής και στους ναυτικούς.

II.Υποχρεωτική εκ του νόμου η χορήγηση ετήσιας άδειας-Επιδόματος Αδείας. Η τριπλή φύση τού σημαντικού αυτού δικαιώματος

Η υποχρέωση του εργοδότη να χορηγεί ετήσια άδεια με αποδοχές στους μισθωτούς είναι υποχρεωτική εκ του νόμου και αυτοτελής. Η χορήγηση της ετήσιας άδειας αναψυχής στοχεύει στην ανανέωση και την αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης των εργαζομένων, σύμφωνα με τη μαρξιστική αλλά και τη νεοφιλελεύθερη οικονομική διδασκαλία.

Η φύση τού εργατικού αυτού δικαιώματος είναι τριπλή επειδή ο εργαζόμενος:

- α)δικαιούται να απουσιάσει ορισμένες ημέρες από την εργασία,**
- β)να εισπράξει κανονικά αμοιβή (μισθό) για τις ημέρες απουσίας και**
- γ)να εισπράξει το Επίδομα Αδείας (πλέον τού μισθού του), που ανέρχεται στο ύψος του μισού μισθού (ή 13 ημερομίσθια).**

III.Η ετήσια άδεια και το Επίδομα Αδείας σε 30 ερωταπαντήσεις

1.Τί περιλαμβάνει το δικαίωμα της ετήσιας άδειας αναψυχής:

Το δικαίωμα της άδειας αναψυχής είναι σύνθετο. Περιλαμβάνει: α)τη χορήγηση ελεύθερου χρόνου συγκεκριμένων ημερών, β)την καταβολή τού

μισθού για το διάστημα αυτό, ωσάν να έχει παρασχεθεί εργασία κανονικά και γ)μισό επιπλέον μισθό (ή 13 ημερομίσθια) ως Επίδομα Αδείας.

Οι αποδοχές αδείας είναι αυτές που θα ελάμβανε ο εργαζόμενος αν παρείχε κανονικά την εργασία του (άρθρο 4 αν.ν. 539/1945) με όλες βεβαίως τις προσαυξήσεις και τα επιδόματα.

Επιπλέον ο μισθωτός λαμβάνει το Επίδομα Αδείας που καθιερώθηκε για πρώτη φορά με το άρθρο 3 του ν. 4504/1966. Το Επίδομα Αδείας ισούται με τις αποδοχές τού μισθού (1/2 του μισθού) για τους αμειβόμενους με μηνιαίο μισθό και τις αποδοχές 13 ημερών εργασίας για τους αμειβόμενους με ημερομίσθιο ή με ποσοστά ή κατά μονάδα εργασίας ή με άλλον τρόπο και υπολογίζεται όπως ακριβώς το ποσό των αποδοχών αδείας.

2.Πότε χορηγείται η ετήσια άδεια αναψυχής:

Η χρονική περίοδος χορήγησης της άδειας αναψυχής κανονίζεται μεταξύ του εργοδότη και του εργαζόμενου (άρθρο 214 παρ.1 του Π.Δ. 80/2022).

Ο εργοδότης υποχρεούται να χορηγήσει την άδεια που ζητήθηκε από τον εργαζόμενο το πολύ εντός διμήνου. Οπωσδήποτε όμως, οι μισές μέρες από τις δικαιούμενες κατ'έτος πρέπει να χορηγούνται στο διάστημα από 1η Μαΐου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου, ενώ η άδεια που δεν έχει εξαντληθεί μέσα στο ημερολογιακό έτος, πρέπει να εξαντλείται μέχρι το πρώτο τρίμηνο του επόμενου (το αργότερο μέχρι 31 Μαρτίου τού επόμενου έτους).

Ο εργοδότης υποχρεούται να αναγγείλει ηλεκτρονικά στο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «ΕΡΓΑΝΗ» τον χρόνο χορήγησης της ετήσιας άδειας αναψυχής.

3.Ποιό δικαιούνται σήμερα ετήσια άδεια-Επίδομα Αδείας:

Η άδεια αναψυχής χορηγείται σε όσους απασχολούνται έναντι μισθού σε εργασίες ή επιχειρήσεις, εκτός από τις οικογενειακές επιχειρήσεις όπου οι εργαζόμενοι είναι μόνο τα μέλη της οικογένειας του εργοδότη.

Κάθε εργαζόμενος, από την έναρξη της εργασίας και μέχρι να συμπληρώσει δώδεκα (12) μήνες συνεχούς απασχόλησης στην ίδια επιχείρηση («βασικός χρόνος»), δικαιούται να λάβει ποσοστό της ετήσιας κανονικής αδείας με αποδοχές (κατ' αναλογία με τον χρόνο εργασίας που έχει συμπληρώσει). Το ποσοστό αυτό

υπολογίζεται με βάση ετήσια άδεια 24 εργάσιμων ημερών για εξαήμερη εργασία και 20 εργάσιμων ημερών για πενθήμερη εργασία. Στις ημέρες αυτές δεν υπολογίζεται η ημέρα της εβδομάδας κατά την οποία ο εργαζόμενος δεν απασχολείται λόγω του εφαρμοζόμενου συστήματος εργασίας.

Ο εργοδότης υποχρεούται μέχρι τη λήξη του πρώτου ημερολογιακού έτους πρόσληψης του εργαζομένου να χορηγήσει σε αυτόν την παραπάνω αναλογία της κανονικής άδειας. Από το δεύτερο ημερολογιακό έτος και για κάθε επόμενο, ο εργαζόμενος δικαιούται να λάβει την ετήσια κανονική άδεια με αποδοχές, η οποία επαυξάνεται κατά μία (1) εργάσιμη ημέρα για κάθε έτος απασχόλησης επιπλέον του πρώτου.

Η άδεια όμως, σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία, δεν μπορεί να ξεπερνά τις είκοσι έξι (26) εργάσιμες ημέρες για εξαήμερη εργασία ή τις είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες για πενθήμερη εργασία. Ο εργαζόμενος δικαιούται να λάβει την κανονική του άδεια με αποδοχές από την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους.

Οι δικαιούμενες ημέρες κανονικής άδειας, καθώς και το ύψος του Επιδόματος Αδειάς για εργαζόμενους που παρέχουν εξαήμερη και πενθήμερη εργασία, δίνονται συνοπτικά στους παρακάτω πίνακες:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

**Ημέρες άδειας υπαλλήλων και εργατών
από 1-10 έτη υπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη
και από 1-12 έτη συνολικής προϋπηρεσίας σε διάφορους εργοδότες**

Συμπληρωμένα έτη στον ίδιο εργοδότη	Ημέρες άδειας		Αποδοχές Αδειάς	Επίδομα Αδειάς
	Για εξαήμερη εργασία	Για πενθήμερη εργασία		
1 έτος	24 ημέρες	20 ημέρες	24 ημερομίσθια ή 24/25 του μισθού	13 ημερομίσθια ή μισός μισθός
2 έτη	25 ημέρες	21 ημέρες	25 ημερομίσθια ή ένας μισθός	13 ημερομίσθια ή μισός μισθός
3 έτη	26 ημέρες	22 ημέρες	26 ημερομίσθια ή ένας μισθός	13 ημερομίσθια ή μισός μισθός

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

**Ημέρες άδειας υπαλλήλων και εργατών
με συνολική υπηρεσία ή προϋπηρεσία
πάνω από 10 έτη στον ίδιο εργοδότη
ή πάνω από 12 έτη σε διάφορους εργοδότες**

Ημέρες άδειας			
Για εξαήμερη εργασία	Για πενθήμερη εργασία	Αποδοχές άδειας	Επίδομα Αδείας
30 ημέρες	25 ημέρες	<p><u>Για τους εργάτες:</u> τόσα ημερομίσθια, όσες οι ημέρες άδειας</p> <p><u>Για τους υπαλλήλους:</u> ένας μηνιαίος μισθός και επί πλέον τόσα εικοστά πέμπτα του μισθού, όσες οι εργάσιμες ημέρες της άδειας πέραν του μήνα</p>	13 ημερομίσθια ή μισός μισθός

4.Μπορεί να κατατμηθεί η άδεια αναψυχής;

Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η κατάτμηση του χρόνου άδειας μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος σε δύο περιόδους (άρθρο 215 του Π.Δ. 80/2022), εξαιτίας ιδιαίτερα σοβαρής ή επείγουσας ανάγκης της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης. Σε κάθε περίπτωση, η πρώτη περίοδος της άδειας δεν μπορεί να περιλαμβάνει λιγότερες από έξι (6) εργάσιμες ημέρες για εξαήμερη απασχόληση και από πέντε (5) εργάσιμες ημέρες για πενθήμερη εργασία.

Η κατάτμηση του χρόνου άδειας επιτρέπεται και σε περισσότερες από δύο περιόδους, από τις οποίες η μία πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον δώδεκα (12) εργάσιμες ημέρες για εξαήμερη εργασία και δέκα (10) εργάσιμες ημέρες για πενθήμερη. Ειδικά, σε επιχειρήσεις που παρουσιάζουν ιδιαίτερο φόρτο εργασίας λόγω είδους ή αντικειμένου εργασιών σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο του έτους, ο εργοδότης δύναται να χορηγεί τμηματικά την άδεια οποτεδήποτε εντός του ημερολογιακού έτους.

5.Επιτρέπεται η παραίτηση από το δικαίωμα της ετήσιας άδειας;

Όχι! Κάθε συμφωνία μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου, που αφορά την εγκατάλειψη του δικαιώματος της άδειας του εργαζομένου ή την

παραίτησή του από το δικαίωμα αυτό, ακόμη και αν προβλέπει την καταβολή σε εκείνον επαυξημένης αποζημίωσης, απαγορεύεται.

Τέτοια συμφωνία, βάσει του ιδρυτικού νόμου (άρθρο 5 παρ. 1 αν.ν. 539/1945), αλλά και του ισχύοντος Π.Δ. 80/2022 (άρθρο 216 παρ. 1), δεν είναι μόνο άκυρη αλλά και ανυπόστατη επειδή οι διατάξεις για την ετήσια άδεια αναψυχής συνιστούν κανόνα δημόσιας τάξης κατά το άρθρο 3 ΑΚ, δηλαδή είναι κανόνας υποχρεωτικού και αναγκαστικού δικαίου (jus cogens).

6.Μπορεί ο εργοδότης να αρνηθεί τη χορήγηση της νόμιμης ετήσιας άδειας αναψυχής:

Σύμφωνα με το εδάφιο β' της παρ. 1 του άρθρου 216 του Π.Δ. 80/2022, με την επιφύλαξη των διατάξεων της κείμενης Νομοθεσίας, εάν ο εργοδότης αρνηθεί τη χορήγηση της νόμιμης ετήσιας άδειας στον εργαζόμενο, υποχρεούται, μόλις λήξει το έτος κατά το οποίο δικαιούται άδεια ο εργαζόμενος και μετά από προηγούμενη διαπίστωση της παράλειψης αυτής από όργανο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, να του καταβάλει τις αντίστοιχες αποδοχές των ημερών άδειας, προσαυξημένες κατά 100%.

7.Επιτρέπεται η απόλυση κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειας:

Σημαντική είναι η διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 216 του Π.Δ. 80/2022, που απαγορεύει στον εργοδότη να απολύσει τον εργαζόμενο ενόσω διαρκεί η ετήσια άδεια αναψυχής που του χορηγήθηκε (άρθρο 5 παρ.6 αν.ν. 539/1945). Μπορεί όμως, όπως έχει δεχθεί παγίως η Νομολογία των Ελληνικών Δικαστηρίων, να καταγγελθεί η σχέση εργασίας στην περίπτωση της αναρρωτικής άδειας του μισθωτού ή της άδειας ασθενείας.

8.Τί γίνεται αν ο εργαζόμενος απολυθεί πριν λάβει την κανονική άδεια αναψυχής που του οφείλεται:

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 216 του Π.Δ. 80/2022, αν η σχέση εργασίας εργαζομένου λυθεί με οποιοδήποτε τρόπο, προτού αυτός λάβει την κανονική άδεια που του οφείλεται, τότε δικαιούται τις αποδοχές που θα ελάμβανε, αν του είχε χορηγηθεί η άδεια.

9.Τί γίνεται αν η εργασιακή σχέση λυθεί πριν τη συμπλήρωση 12 μηνών στη σχέση εργασίας; Στην περίπτωση αυτή δικαιούται Επίδομα Αδείας;

Σύμφωνα με τα εδάφια α-β της παρ. 3 του άρθρου 216 του Π.Δ. 80/2022, σε περίπτωση λύσης της σχέσης εργασίας με οποιοδήποτε τρόπο ή λήξης τής εποχιακής απασχόλησης πριν συμπληρωθεί δωδεκάμηνο στη σχέση εργασίας, οι εργαζόμενοι δικαιούνται από τον εργοδότη τους:

α) δυο (2) ημερομίσθια για κάθε μήνα απασχόλησής τους, ανεξάρτητα από τυχόν οφειλομένη σε αυτούς αποζημίωση για άλλο λόγο. Για απασχόληση μικρότερη από ένα μήνα καταβάλλεται ανάλογα κλάσμα. Για εργαζομένους που παρέχουν εργασία εκ περιτροπής ή διαλείπουσα, ως μήνας λογίζονται είκοσι πέντε (25) ημέρες απασχόλησης.

β) Επίδομα Αδείας ίσο με τις αποδοχές της άδειας. Το Επίδομα αυτό δεν δύναται πάντως να υπερβεί το ποσό του μισού μηναίου μισθού ή το ποσό των 13 ημερομισθίων, ανάλογα με τον τρόπο αμοιβής.

10.Δικαιούνται άδεια οι μερικώς απασχολούμενοι;

Ναι. Αποδοχές αδείας και Επίδομα Αδείας δικαιούνται και οι μερικώς απασχολούμενοι, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις αποδοχές που θα ελάμβαναν αν εργάζονταν κατά το διάστημα των ημερών αδείας (παρ.4 άρθρου 38 ν. 1892/1990).

11.Σε περίπτωση διαλείπουσας ή εκ περιτροπής εργασίας, ο εργαζόμενος δικαιούται ετήσια άδεια αναψυχής;

Σε περίπτωση διαλείπουσας εργασίας ή εκ περιτροπής εργασίας, ο εργαζόμενος δικαιούται, μετά τη συμπλήρωση 12μηνιαίας σχέσης εργασίας στην επιχείρηση, κάθε ημερολογιακό έτος, άδεια με αποδοχές ίση με το 1/12 της αδείας για κάθε μήνα απασχόλησης (άρθρο 211 παρ. 2 Π.Δ. 80/2022):

- από την πρόσληψή του, αν ή άδεια χορηγείται για πρώτη φορά, ή
- από τη λήψη τής αδείας του προηγούμενου έτους, μέχρι την ημέρα έναρξης της αδείας.

Σημειώνουμε ότι ως μήνας λογίζονται 25 ημέρες απασχόλησης.

12.Οι αργίες περιλαμβάνονται στην ετήσια άδεια αναψυχής;

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 211 του Π.Δ. 80/2022, οι επίσημες ή κατ' έθιμο εορτάσιμες ημέρες (αργίες), όπως π.χ. η 15^η Αυγούστου, καθώς και οι διακοπές εργασίας που οφείλονται σε ασθένεια, ΔΕΝ περιλαμβάνονται στην ετήσια άδεια με αποδοχές.

13.Οι ημέρες ασθενείας, απεργίας ή στράτευσης του μισθωτού μπορούν να συμψηφιστούν με τις ημέρες της ετήσιας άδειας;

Όχι. Οι μισθωτοί και οι εργοδότες πρέπει να γνωρίζουν ότι οι ημέρες που ο εργαζόμενος απέχει από την εργασία του λόγω ασθενείας, απεργίας, στράτευσης ή ανωτέρας βίας, θεωρούνται ως χρόνος πραγματικής εργασίας και ΔΕΝ συμψηφίζονται με τις ημέρες αδείας που δικαιούται να λάβει ο μισθωτός (άρθρο 2 παρ. 6 αν.ν. 539/1945 και άρθρο 211 παρ. 4 του Π.Δ. 80/2022).

14.Μπορούν να συμψηφιστούν με τις ημέρες της ετήσιας άδειας αναψυχής οι ημέρες γονικής άδειας, ανατροφής τέκνων, ασθενείας εξαρτωμένων μελών ή ο χρόνος για την παρακολούθηση των μαθημάτων των τέκνων;

Σε καμία περίπτωση. Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να γνωρίζουν ότι ο χρόνος απουσίας των μισθωτών από την εργασία τους λόγω γονικής άδειας ανατροφής τέκνων, ασθενείας εξαρτωμένων μελών, καθώς και ο χρόνος για την παρακολούθηση των μαθημάτων των τέκνων τους, λογίζεται επίσης ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για τη χορήγηση της ετήσιας άδειας, καθώς και του Επιδόματος Αδείας (άρθρο 13 ν. 1483/1984).

15.Η άδεια μητρότητας δύναται να συμψηφιστεί με την ετήσια άδεια αναψυχής;

Όχι! Όπως και στις ανωτέρω κατηγορίες αδειών, έτσι και η άδεια μητρότητας 17 εβδομάδων ΔΕΝ επιτρέπεται να συμψηφίζεται με τις ημέρες κανονικής άδειας. Το ίδιο συμβαίνει και για ολόκληρο τον χρόνο που ένας μισθωτός τελεί σε διαθεσιμότητα.

16.Τί συμβαίνει εάν με ΣΣΕ ή άλλη διάταξη προβλέπονται ευνοϊκότεροι όροι για την ετήσια άδεια;

Σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία (άρθρο 211 παρ. 5 του Π.Δ. 80/2022), τυχόν ευνοϊκότεροι όροι χορήγησης άδειας σε εργαζομένους, που περιέχονται σε Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας, Κανονισμούς ή άλλες διατάξεις, δεν θίγονται.

17.Τί συμβαίνει με την ετήσια άδεια για όσους εργαζόμενους είναι με ΣΟΧ ή με άκυρη σύμβαση;

Η ετήσια άδεια αφορά όλους τους μισθωτούς, είτε απασχολούνται με σύμβαση αορίστου χρόνου (ΣΑΧ) ή ορισμένου χρόνου (ΣΟΧ), είτε έχουν έγκυρη ή άκυρη σύμβαση.

18.Τί γίνεται αν ο εργαζόμενος κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειάς του αναλαμβάνει έμμισθη απασχόληση;

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 216 του Π.Δ. 80/2022, σε κάθε εργαζόμενο που αναλαμβάνει έμμισθη απασχόληση κατά τη διάρκεια της ετήσιας άδειάς του, ο εργοδότης που τον απασχόλησε δικαιούται να μην καταβάλλει αμοιβή για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα.

19.Τί είναι και πότε καταβάλλονται οι αποδοχές αδειάς;

Σύμφωνα με το άρθρο 212 του Π.Δ. 80/2022, κατά τη διάρκεια της άδειας ο εργαζόμενος δικαιούται τις συνήθεις αποδοχές που θα δικαιούτο εάν απασχολείτο από την υπόχρεη επιχείρηση κατά τον αντίστοιχο χρόνο ή εκείνες που τυχόν καθορίζονται για την περίπτωση αυτή με Συλλογική Σύμβαση.

Για τον εργαζόμενο που αμείβεται κατ' αποκοπή ή με άλλο σύστημα κυμαινόμενων αποδοχών, οι αποδοχές που δικαιούται κατά τη διάρκεια της άδειάς του προκύπτουν πολλαπλασιάζοντας τον μέσο όρο των ημερήσιων αποδοχών του από τη λήξη της άδειας τού προηγούμενου έτους, ή, εάν πρόκειται για άδεια που χορηγείται για πρώτη φορά, από την πρόσληψη μέχρι την έναρξη της άδειας, επί

τον αριθμό των εργασίμων ημερών που περιλαμβάνονται στην άδεια που του χορηγήθηκε.

Σημειώνουμε ότι στην έννοια των αποδοχών περιλαμβάνονται και οι κάθε είδους πρόσθετες ή συμπληρωματικές τακτικές παροχές (αντίτιμο τροφής, επιδόματα κ.λπ.).

20.Πότε καταβάλλονται οι αποδοχές αδείας:

Οι αποδοχές αδείας προκαταβάλλονται μαζί με το Επίδομα Αδείας στον εργαζόμενο κατά την έναρξη της αδείας (άρθρο 3 παρ. 8 αν.ν. 539/1945, άρθρο 3 ν. 4504/1966 και άρθρο 212 παρ. 4 Π.Δ. 80/2022). Απαγορεύεται στον εργοδότη να συμφωνεί με τον μισθωτό την τμηματική καταβολή τους.

21.Ποιό είναι το ύψος του Επιδόματος Αδείας; Πότε καταβάλλεται:

Το Επίδομα Αδείας δικαιούνται κάθε έτος όλοι οι εργαζόμενοι που απασχολούνται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε οποιοδήποτε εργοδότη. Ισούται με το σύνολο των αποδοχών των ημερών άδειας ανάπαυσης με αποδοχές, όπως αναφέρθηκαν παραπάνω.

Το Επίδομα Αδείας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις αποδοχές 15 εργάσιμων ημερών για τους αμειβόμενους με μηνιαίο μισθό και τις αποδοχές 13 εργάσιμων ημερών για τους αμειβόμενους με ημερομίσθιο ή κατά μονάδα εργασίας ή με ποσοστά ή με άλλο τρόπο. Καταβάλλεται μαζί με τις αποδοχές της αδείας ανάπαυσης του εργαζομένου, όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ερώτηση.

22.Επιτρέπεται η τμηματική καταβολή του επιδόματος αδείας:

Όχι! Απαγορεύεται στον εργοδότη να συμφωνεί με τον μισθωτό την τμηματική καταβολή του.

23.Ποιό είναι το ύψος του Επιδόματος Αδείας σήμερα για τους αμειβόμενους με τον κατώτατο μισθό:

Σήμερα, για τον αμειβόμενο με τον κατώτατο μισθό (880 ευρώ από 1-4-2025), το Επίδομα Αδείας ανέρχεται σε 589,50 € (15 ημέρες X 39,30 €) για τους αμειβόμενους με μισθό, ενώ για τους αμειβόμενους με ημερομίσθιο σε 510,90 € (13 ημέρες X 39,30 €).

24.Τί προβλέπεται για την ετήσια άδεια και το Επίδομα Αδείας για τους εποχικά απασχολούμενους στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της χώρας;

Σύμφωνα με το εδάφιο β' της παρ. 4 του άρθρου 216 του Π.Δ. 80/2022, οι απασχολούμενοι εποχιακά σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της χώρας, κατά τη λήξη της εποχιακής τους απασχόλησης με οποιονδήποτε τρόπο, δικαιούνται αποδοχών άδειας δύο (2) ημερών κατά μήνα απασχόλησης, ανεξάρτητα από τυχόν οφειλόμενη σε αυτούς αποζημίωση για άλλο λόγο. Για απασχόληση μικρότερη από μήνα καταβάλλεται ανάλογο κλάσμα.

Ο χρόνος της ετήσιας άδειας δεν πρέπει να υπερβαίνει τον ένα (1) μήνα ετησίως. Ο χρόνος της άδειας αυτής είναι χρόνος ασφαλιστέος. Οι αποδοχές αδείας δηλαδή υπόκεινται στις νόμιμες υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων κρατήσεις και αναγνωρίζονται ως ημέρες που διανύθηκαν σε καθεστώς απασχόλησης από τη Δ.ΥΠ.Α.

25.Δικαιούται μέρος του Επιδόματος Αδείας ο εργαζόμενος, σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας του;

Ναι. Σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, ο εργαζόμενος δικαιούται μέρος του Επιδόματος Αδείας, ανάλογα με τη διάρκεια της εργασιακής σχέσης που μεσολάβησε από την πρόσληψη ή τη λήψη τού προηγούμενου επιδόματος, μέχρι την ημέρα λύσης της σύμβασης εργασίας.

26.Υπόκεινται σε κρατήσεις οι αποδοχές της ετήσιας άδειας και το Επίδομα Αδείας;

Ναι. Οι αποδοχές της ετήσιας άδειας και του Επιδόματος Αδείας υπόκεινται σε κοινωνικο-ασφαλιστικές κρατήσεις, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (Π.Δ. 80/2022, κυρίως στα άρθρα 210-216).

27.Κατάσχονται οι αποδοχές της ετήσιας άδειας και του Επιδόματος Αδείας;

Όχι! Οι αποδοχές και το Επίδομα Αδείας έχουν τη γενική προστασία των τακτικών εργατικών αποδοχών αφού είναι ακατάσχετες και ανεκχώρητες.

28.Υπάρχουν ποινικές κυρώσεις για τον εργοδότη που δεν καταβάλλει το Επίδομα Αδείας;

Ναι. Σε περίπτωση μη καταβολής του Επιδόματος Αδείας, επιβάλλονται στον εργοδότη ποινικές κυρώσεις, σύμφωνα με τον αναγκαστικό νόμο 539/1945 (ΦΕΚ Α 229). Πιο συγκεκριμένα στην παρ.7 του άρθρου 5 του αν.ν. 539/1945 ορίζεται ότι: «7. Αι παραβάσεις των ορισμών του παρόντος νόμου εκδικάζονται, επί τη εγκλήσει των εποπτευόντων την εφαρμογήν του δημοσίων οργάνων ή παντός έχοντος συμφέρον, κατά τας διατάξεις του Ν. διατάγματος της 25ης Νοεμβρίου 1923 «περί αμέσου εκδικάσεως πλημμελημάτων τινών επ' αυτοφόρω» και τιμωρούνται κατά το άρθρον 3 του Νόμου Γ παρ.ΛΔ' «περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και περί ωρών εργασίας» ως ετροποποιήθη δια του άρθρου 13 του νόμου 2943 του 1922, του ποσού της εν αυτώ οριζομένης χρηματικής ποινής δεκαπλάσιαζομένης.».

29.Πότε παραγράφεται η αξίωση για τη διεκδίκηση των αποδοχών αδείας και του Επιδόματος Αδείας;

Η αξίωση για τη διεκδίκηση των αποδοχών αδείας καθώς και του επιδόματος Αδείας υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή βάσει του άρθρου 250 παρ. 17 ΑΚ.

30.Δικαιούνται Επίδομα Αδείας οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι συνταξιούχοι;

Όχι, δεν δικαιούνται. Με τον μνημονιακό νόμο 4093/2012 καταργήθηκε το Επίδομα Αδείας τόσο για τους δημοσίους υπαλλήλους όσο και για τους συνταξιούχους. Την κατάργησή του νομιμοποίησε δυστυχώς και το ΣΤΕ με αποφάσεις της Ολομελείας του (1037/2019 για τους δημοσίους υπαλλήλους και 1439/2020 για τους συνταξιούχους). Ήδη από το 2010 με το α' Μνημόνιο (ν. 3845/2010) το Επίδομα Αδείας για μισθωτούς του Δημοσίου και συνταξιούχους είχε περιοριστεί αρχικά στο ποσό των 200 ευρώ.

Στις 19-6-2025, όπως προαναφέραμε, το Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 88 παρ.2 του Συντάγματος με την υπ' αριθ. 41/2025 απόφασή του -και μάλιστα ομόφωνα- απέρριψε το αίτημα των δικαστών για επαναφορά σε μόνιμη βάση των τριών επιδομάτων που συγκροτούν τον 13^ο και 14^ο μισθό. Δυστυχώς στο σκεπτικό του το Μισθοδικείο προκαταλαμβάνει και την απόφαση της Ολομέλειας του ΣΤΕ επί

του ιδίου αιτήματος των δημοσιοϋπαλληλικών και αστυνομικών οργανώσεων που εκδικάστηκε ενώπιόν της στις 6-6-2025.

Τώρα που -όπως διακηρύσσουν τα στελέχη των μνημονιακών κομμάτων- έχουμε εξέλθει από τα Μνημόνια, είναι ώρα η κυβέρνηση να αποφασίσει την επαναχορήγηση του Επιδόματος Αδείας με πολιτική απόφαση, σε όλους τους συνταξιούχους και σε όλους τους δημοσίους υπαλλήλους, αλλά και στους δημοσίους λειτουργούς, άμεσα και μάλιστα αναδρομικά.

Αλέξης Π. Μητρόπουλος (Καθηγητής-Πρόεδρος ΕΝΥΠΕΚΚ)

Αγγελική Α. Μητροπούλου (Διδάκτωρ-Δικηγόρος)